

Inhoudsopgave

Inleiding	7	Pylos en noordelijk van Pylos	72
ACHTERGRONDEN		ROUTE 2:	
Landschap	9	Pylos – Korifasi – paleis van Nestor –	
Ligging	9	Chora – Gargaliani – Filiatra –	
Klimaat en reistijd	9	Christiani – Chora – Pylos (circa 85 km)	
Flora en fauna	11	Alternatief: vanaf Filiatra langs de kust	
Het verleden	13	naar Marathopoli – Petrachori –	
Mythologie	14	Gialova – Pylos (circa 95 km)	72
Beknopte geschiedenis van de	14	De eilanden in de baai van Navarino	75
Peloponnesos	17	Tishli-Baba	76
De bevolking	22	Helonaki	76
Vlag en volkslied	22	Noordelijk van Pylos	76
Volksfeesten	22	Schiereiland Messenia	82
Taal en geloof	24	ROUTE 3:	
Iets over de inrichting van het kerk- gebouw	26	Pylos – Methoni – Finikounda – Koroni –	
Cultuur	28	Longa – Petalidi – Rizomilos – Pylos	
Literatuur	30	(circa 90 km)	82
Bouwkunst	30	De Mani	89
Economie	30	De Buiten-Mani	91
	35	ROUTE 4:	
	37	Kalamata – Areopoli – Githio – Sparti –	
PRAKTISCHE INFORMATIE	37	Kalamata (circa 200 km)	91
Van A tot Z	37	Githio – Sparta	94
		Sparta	94
BEZIENSWAARDIGHEDEN	61	Sparta – Kalamata	98
Het zuidwesten	61	De Binnen-Mani	104
Kalamata en Antiek Messini	64	ROUTE 5:	
ROUTE 1:		Areopoli – Pírgos Dirou –	
Kalamata – Thouria – Aris – Eva –		Paliros – Kokkala – Kotronas –	
Valira – Mavromati – Antiek Messini –		Passavas – Githio (circa 100 km)	104
Zerbisia – Meligalas – Meropi –			
Kalamata (circa 80 km)	66	Het zuidoosten	109
De opgravingen	68	ROUTE 6:	
ROUTE 1A:		Geraki – Vrontamas – Skala – Molai –	
Thouria – Dirrachi – Leptini – Neochori –		Monemvasia – Limenas Geraka –	
Kalamata (circa 50 km)	69	Richia – Metamorfosi – Molai – Apidia –	
ROUTE 1B:		Geraki (150 km)	109
Messini – Kefalinos – Kopanaki –		Geraki	109
Platanía – Figalia – Sidirokastro – Kalo		ROUTE 6A:	
Nero (circa 75 km)	70	Verlenging: Richia – Paralia en/of	

Inhoudsopgave

Monemvasia – Neapoli (circa 70 km)	112	ROUTE 12:	
ROUTE 7:		Korinthos – kustweg tot Derveni –	
Geraki – Ag. Dimitrios – Mari –		Rozena – Evrostina – Mosia –	
Poulithra – Leonidio – Kosmas –		Stymfalia – Galatas – Nemea –	
Geraki (circa 100 km)	115	Korinthos (circa 150 km)	160
De oostkant van de Peloponnesos	118	Het woeste binnenland	163
ROUTE 8:		ROUTE 13:	
Leonidio – Tiros – Ag. Andreas –		Tripoli – Mantinea – Levidi –	
Kastanitsa – Ag. Petros – Vourvoura –		Orchomenos – Vlacherna – Vitina –	
Tegea – Tripoli – Achladokambos –		(Langadia) – Dimitsana – (Lousios- kloof) – Stemnitsa – Karitena –	
Kiveri – Astros – Ag. Andreas –		Megalopoli – (Likosoura, Likeo) –	
Leonidio (circa 250 km)		Tripoli (circa 120 km)	163
Verkorting: van Tripoli via Eleochori naar Astros (circa 175 km)	118	Andritsena, Vasses en Olympia	168
De Argolida	123	ROUTE 14:	
ROUTE 9:		Karitena – Andritsena – Vasses –	
Nafplio – Ligourio – Epidauros –		Kopanaki – Perivolia – Nea Figalia –	
Adami – Pelei – Karnezeika – Iria –		Zacharo – afslag naar Krestena –	
Drepano – Nafplio (circa 90 km)	123	Archea Olympia – (Linaria, Tripiti, Kallithea) of (Krestena, Kallithea) –	
Nafplio	123	Andritsena (circa 100 km)	168
Epidauros	131	Archea Olympia	170
ROUTE 10:		De rouw van Kalavrita	179
Ligourio – Didima – Portohele –		ROUTE 15:	
Ermioni – Galatas – Palaia Epidauros –		Akrata – Trapeza – Kalavrita – Klitoria –	
Ligourio (circa 160 km)	136	Spilia – Likouria – Archea – Pheneos –	
Het noordoosten	141	Seliana – Egira – Akrata (circa 100 km)	179
ROUTE 11:		Het noordwesten	185
Nafplio – Tiryns – Argos – Mycene –		Patra (Patras)	185
Dervenakia – Nemea – Korinthos –		Rio	188
Isthmia – Epidauros – Dimena –		Egio	188
Arachneo – Ag. Triada – Nafplio (circa 175 km)	141	Register	193
Tiryns	141		
Argos	144		
Mycene	144		
Nemea	151		
Korinthos	153		
Het moderne Korinthos	153		
Isthmia	158		
Kustroute en het oude Nemea	160		

Inhoudsopgave

SPECIALE ONDERWERPEN

Wie was Pelops?	11
De hyacint	13
Myceense vendetta	16
Thukydides	18
Beroemde opstandelingenleiders	20
Griekse gastvrijheid	22
Bedoeling en opzet van de Griekse tempel	32
Een kleine bierhistorie	44
Retsina	45
De Messeense oorlogen	66
De zeeslag in de baai van Navarino, 1827	74
Het beleg van Sfaktiria	75
Telemachos	78
Modon	85
Roemruchte Manioten	89
Spartaanse wetten	95
De familie De Villehardouin	102
De avonturen van Telephos	120
Helden in Nafplio	128
Polykleitos van Argos	133
Theseus	138
De dood van Demosthenes	139
De Myceense beschaving	143
Heinrich Schliemann (1822-1890)	150
Het Kanaal van Korinthos	156
Palaimon, godenzoon	158
De Stymfalische vogels	161
Rondom de berg Likeo	166
Het beeld van Zeus van Phidias	176
Dertien december 1943	181
Het prinsdom Achaia	191

OPGENOMEN KAARTEN

Peloponnesos, ligging	8
Peloponnesos, algemeen	10
Peloponnesos, fysisch	12
Typen zuilen en kapitelen	33
Peloponnesos, spoorwegen	58
Peloponnesos, provincies en autoroutes	62
Peloponnesos, bezienswaardigheden	63
Kalamata	65
Route I en IA	67
Route IB	70
Route 2	73
Paleis van Nestor	79
Route 3	83
Route 4	92
Mistras	100
Route 5	105
Route 6	110
Route 6A	113
Route 7	116
Route 8	119
Route 9	124
Nafplio	126-127
Epidaurus	132
Route 10	137
Route 11	142
Burcht Mycene	146-147
Archaia Korinthos	154
Route 12	160
Route 13	164
Route 14	169
Olympia	174-175
Route 15	180
Route noordwesten A	186
Route noordwesten B	187

Schildpad

landschildpadden komen tamelijk veel voor, slangen zullen zich zelden vertonen. Meestal verstoppert ze zich in hoog gras of tussen stenen (bij opgravingen!). De wolf, de grote plaag van de herders, onttrekt zich overdag permanent aan het toeristische oog.

Speciale vermelding verdienen de nog in zeer geringe aantallen aanwezige onechte karetschildpadden, die een enkele maal opduiken langs de stranden van het westen van de Peloponnesos. Ze leggen hun eieren 's nachts in het zand. De Griekse autoriteiten beseffen enerzijds, dat deze dieren beschermd behoren te worden (delen van het strand worden afgesloten), anderzijds echter worden er nog steeds toeristische trips naar broedplaatsen georganiseerd (vooral op het eiland Zakynthos).

HET VERLEDEN

MYTHOLOGIE

De gehele Peloponnesos is doordrenkt van mythologie en historie en is daardoor

een groot museum vol kostbare vondsten, waarbij de Griekse goden zich nadrukkelijk presenteren. Hierbij een beknopte opsomming:

Zeus

De vader van goden en mensen, god van de donder en handhaver van de orde. Hij zetelde op de berg Olympos in Noord-Griekenland, werd ook vereerd op de Peloponnesos. De Olympische Spelen waren aan hem gewijd, evenals de minder bekende Nemeïsche Spelen in Nemea ten noorden van de stad Argos.

Hera

Zuster en echtgenote van Zeus, godin van huwelijk en huwelijksrouw. Ze is trots van aard, jaloers en vaak wraakzuchtig naar aanleiding van de vele buitenechtelijke avonturen van haar man. In de steden Argos en Mycene genoot ze speciale verering. In het oude Korinthus zijn de resten van een Hera-tempel te zien.

Pallas Athene (Athena)

Godin van kunsten, wetenschappen en wijsheid. Beschermgodin van de Griekse hoofdstad. Ze was een van de meest vereerde godinnen, symbool voor de beschaafde samenleving. Ook was zij de onoverwinnelijke godin die voorging in de rechtvaardige strijd en die grote helden als Herakles en Odysseus onder haar hoede had. De titel 'pallas' betekent 'meisje'.

Apollo

God van de zang, het spel en de schone kunsten. Leider van de negen Muzen, de godinnen van kunst en wetenschap. Hij genoot alom verering, onder meer in Korinthus.

Hermes

God van de handel, het verkeer, de wind, de list en de welsprekendheid. Bode der goden. Geleider van de schimmen naar de onderwereld.

Aphrodite

Godin van de liefde en de schoonheid. Haar zoon is Eros, welbekend als liefdesgod. Ze is geboren op het eiland Kythera, zuidelijk van de Peloponnesos, uit het schuim van de zee. Verering genoot ze als beschermster der zee-lieden in havensteden. In de stad Korinthus genoot zij speciale verering op de Akrokorinthus, een meer dan 500 m hoge rots, waar tempeldienaressen in naam van de godin hun lichamelijke diensten verleenden aan mannelijke bezoekers.

Poseidon

God van de zee en de aardbevingen, bijnaamd 'de aardschudder'. Alle aspecten van de zee werden met hem in verband gebracht: scheepvaart, stormen, schipbreuken. Hij werd vooral vereerd op rotspunten en kapen. Het paard en de dolfijn waren hem toegewijd.

Speciale verering genoot hij bij de istmus

Tempel van Hera, Olympia

taarn. Op de Peloponnesos zijn de bekendste grotten die van Pírgos Dirou ten zuiden van Areopoli op het schiereiland Mani en die bij het dorp Kastria ten zuiden van Kalavritta. Andere, op enkele landkaarten vermelde grotten zijn of niet geopend voor bezoek of niet de moeite waard.

HUUR VAN VERVOERMIDDELEN

Naast de bekende fly-drive-arrangementen die reisbureaus aanbieden en die vaak voordeliger zijn dan de huur van een vervoermiddel in het vakantieland zelf, bestaat uiteraard de mogelijkheid bij gerenommeerde en minder gerenommeerde bedrijven ter plaatse een auto, scooter, bromfietst voor een of meer dagen te huren. Prijzen van een auto, afhankelijk van het type en de lengte van de huurperiode € 40 tot € 70 en hoger, motor € 30, scooter € 25, fiets vanaf € 10.

Enkele tips: controleer van het te huren voertuig of alles werkt (remmen, richtingaanwijzers, verlichting) en of er beschadigingen zijn. Zo ja, dit dan laten vastleggen, opdat u bij inlevering van de auto daarop niet wordt aangesproken; controleer of de reserveband van de auto aanwezig is; ga op het u ter tekening voorgelegde formulier na of de verplichte WA-verzekering is afgesloten; zeer aan te bevelen: verzekering met onbeperkte dekking, cascoverzekering; voor elke chauffeur moet een borg worden gestort. Denk aan teruggave ervan bij het inleveren van de auto.

INTERNET

Internet is ook in Griekenland belangrijk: de Grieken maken er druk gebruik van en in internetcafés is soms zelfs niet onmiddellijk een computer beschikbaar. De kosten van het gebruik van de apparatuur lopen erg uiteen. Wij noemen enkele belangrijke adressen, waar u, behalve contact met thuis, ook

allerlei belangrijke reisgegevens kunt vinden:

- www.gnto.gr (algemene informatie)
- www.grieksegids.nl of www.grieksegids.nl of www.grieksegids.nl
- www.grieksverkeersbureau.nl
- www.booking.com (hotels)
- www.gtp.gr (verbindingen over zee)
- www.manibeach.gr
- www.united-hellas.com (algemeen)

JACHTHAVENS

Het Grieks toeristenbureau kan u nader informeren over cruises en de huur van vaartuigen. De ANWB geeft een brochure uit: 'Vaarwijzer Middellandse Zee'.

KAARTEN

Gedetailleerde kaarten van de Peloponnesos zijn niet in groten getale voorhanden. Aan te bevelen zijn: Peloponnesos, schaal 1:250.000, Road Editions, nr. 5, (ISBN 9608481155), een kaart gemaakt in samenwerking met de geografische dienst van het Griekse leger. De plaatsnamen zijn aangegeven in Griekse letters met het equivalent in Latijnse letters eronder. Bekend is: Freytag & Berndt, Peloponnes – Korinth, schaal 1:300.000, bl. 5 (ISBN 3850842843). Plaatsnamen in Latijnse letters met equivalent in het Grieks eronder. De kaarten zijn op internet te bestellen via www.amazon.com.

KAMERS BIJ PARTICULIEREN

Zie 'Accommodatie'.

KERKEN, KLOOSTERS EN KAPELLEN

Gepaste kleding is een vereiste bij het betreden van een godshuis in Griekenland. Shorts en badkleding zijn uit den boze. Dames het liefst in een rok en bedekt bovenlichaam, heren in een lange broek.

Bij een rondleiding door een priester is een kleine offergave, ergens in de kerk gedeponeerd, op haar plaats.

Veel bezoekers branden graag een waskaarsje. Dooft u de kaars wel als u een weinig bezocht kerkje als laatste verlaat. Als de deur u te bezoeken kerk is gesloten, kunt u bij een naburig huis vragen om de sleutel (to kleidi).

MARKTEN

De meeste Griekse dorpen en stadjes hebben een weekmarkt. Vraag altijd aan een Griek of bij het toeristenbureau wanneer de markttag is, aangezien er geen algemene richtlijnen voor kunnen worden gegeven. Gebruik het woord 'agorá' wat een aanduiding voor de markt is. Een bonte verzameling kraampjes of de droge grond zelf zijn de etalages voor de producten uit eigen tuin of hof: groenten, fruit, vlees, kippen, schapekoppen(!), kleding, huishoudelijke voorwerpen en allerlei kleingoed. Vaak ook zijn er bijvoorbeeld kruidenplanten te koop die door oude vrouwtjes in de bergen zijn verzameld.

De markt begint vroeg en eindigt bij het begin van de middagrust. In grotere steden zijn er wijk- en avondmarkten.

MUSEA

Over het algemeen zijn deze op maandag gesloten. Er zit echter weinig lijn in de openingstijden. Informeer dus ter plaatse wanneer de deuren open zijn. Tussen 08.30 en 15.00 uur hebt u de meeste kans. Bezienswaardige opgravingen zijn meestal geopend tot 19.00 uur.

Op zondag zijn alle musea en opgravingsterreinen gratis toegankelijk.

OPENINGSTIJDEN

- Postkantoren: in dorpen: maandag t/m vrijdag van 07.30-14.00 uur; in grotere steden: maandag t/m vrijdag van 07.30-20.00 uur; zaterdag tot 14.00 uur.
- Winkels: maandag t/m zaterdag van 08.00-14.30 uur en van 17.00-20.00 uur

De haven van Githio

SCHIEREILAND MESSENIA

ROUTE 3

PYLOS – METHONI – FINIKOUNDA – KORONI – LONGA – PETALIDI – RIZOMILOS – PYLOS (CIRCA 90 KM)

Deze rondrit biedt vanuit Pylos een afwisselend beeld van het westelijke schiereiland van de Peloponnesos: oude stadjes, toeristische nieuwbouw en aardige badplaatsen met goede stranden.

Het eerste doel is het Venetiaanse juweeltje: Methoni, dat samen met het oostelijker gelegen Koroni 'de ogen van Venetië' werd genoemd. Deze twee plaatsen vormen vanaf de 12^e eeuw zeer belangrijke handelssteunpunten in dit deel van de Middellandse Zee, waar slaven en goederen op grote schaal werden verhandeld. De vestingen bij beide havens ge-

tuigen nog van de macht van Venetië, evenals de woningbouw met ijzeren balkonhekjes (zeer typerend voor de Italiaanse stad), de afbeeldingen van de leeuw van San Marco, die hier en daar bewaard zijn gebleven. Vooral de versterkingen zijn een bezoek waard.

Het fort van Methoni is het meest indrukwekkend. De woorden van de Nederlandse dichter Vondel, die slot Loevestein heeft beschreven, 'Geweld van wallen, dubbele gracht' zijn ook hier van toepassing. Een boogbrug overspant twee grachten, na de driedubbele poort komt de bezoeker op een immens plein omgeven door dubbele muren, aan de voet waarvan de rotsen de woelige zee breken. In de muur rechts is een tweetal gevleugelde leeuwen van San Marco ingemetseld, ten bewijze van de Venetiaanse heerschappij. Op het binnenplein staat een

Brug naar de poort van het fort van Methoni

antieke zuil, de Morosini-zuil. Langs het pad naar het uiteinde van het fort liggen twee Turkse baden, het bewijs dat ook de Turken hier eens de macht hebben gehad (1715-

1825). Het meest interessant is de *Bourzi-toren* (watervesting), die na poort en brug bereikbaar is. Openingstijden: dagelijks van 08.30-15.00 uur.

ROUTE 3

Het fort van Methoni

MODON

Toen de vierde kruistocht door gebrek aan schepen in 1204 dreigde te mislukken, was de in die tijd vermaarde handelsstad Venetië bereid de godvrezende kruisridders bij te staan, op voorwaarde, dat het Heilige Land pas veroverd mocht worden als Konstantinopel – de grootste concurrent van Venetië! – bezet zou zijn en dat Venetië als dank het zuiden van de Peloponnesos zou krijgen. Daar immers lagen de voor de noordwind afgeschermdde havens van Methoni en Koroni, in de middeleeuwen beter bekend als Modon en Coron.

Aldus geschiedde: Konstantinopel werd veroverd, de christelijke idealen, Palestina te veroveren, werden vergeten en de Frankische ridders verdeelden onderling het Byzantijnse rijk. De Franse familie de Villehardouin kreeg Methoni en Koroni, wat aanleiding was voor de Venetianen hen er onmiddellijk weer uit te gooien, gezien de afspraken van 1204.

Beide havens werden zwaar versterkt en

een keur van Venetiaanse troepen werd er gelegerd. Aanvankelijk waren de pogingen van de Turken de handelslieden uit het westen te verdrijven, tot mislukken gedoemd, maar in 1500 werd het garnizoen van Methoni toch in de pan gehakt.

Koroni gaf zich daarop eveneens over en beide steden werden tot Turkse markten, waar vooral de slavenhandel welig tierde.

Een van de meest bekende Turkse gevangenen is de Spaanse schrijver Michael de Cervantes geweest, de auteur van 'Don Quichot'. Hij was in 1575 gevangengenomen, maar bracht als slaaf weinig op, omdat hij een door een schotwond verminkte linkerhand had. Goede slavenarbeid mocht dus van hem niet verwacht worden. Enkele jaren later werd hij door zijn familie vrijgekocht. In zijn wereldberoemde boek zijn herinneringen aan de slaventijd terug te vinden.

Het stille dorp met enkele souvenirwinkels profiteert in het hoogseizoen van de aanwezigheid van deze vesting en van de kindvriendelijke zandstranden.

Vanuit Methoni kronkelt een goede weg langs olijfgaarden en akkers naar Finikounda, waar gezien de naam, waarschijnlijk eens Feniciërs uit het Nabije Oosten een steunpunt hebben gehad. Twintig jaar geleden was het nog een klein dorpje met een enkel restaurant (terras op het strand, waar de stoelen in het zand wegzakten), een nooddriftige camping en een enkele winkel. Thans – het toerisme heeft flink en lelijk toegeslagen – is het een

drukke plaats met een aardige hoofdstraat, een romantisch plein, vele hotels en appartementen en een vol strand. Een romantische plek dus, waar iedereen op hetzelfde moment wil zijn. Zoek de eenzaamheid van een goed strand ten westen van dit uit zijn krachten gegroeide vissersdorp.

Stilte alom in Koroni, waar de Venetiaanse vesting voor een deel wordt ingenomen door een nonnenklooster uit 1918, dat iets weg heeft van een sprookjesgebouw: er zijn veel verborgen hoekjes, kappelletjes, beplantingen en fonteinen, dat alles is pijnlijk netjes verzorgd. Openingstijden: 09.00-

13.00 uur en 17.00-19.00 uur. Pittoresker is het plaatselijke centrum met oude huisjes en veel bloembakken. Aan de boulevard liggen leuke eetgelegenheden. Het zuidelijker gelegen Saga-strand is uitstekend.

De omgeving van Koroni biedt rustige zandstranden: Ag. Triada (naar het noorden) en Fanderomeni (westelijk van Koroni).

De weg naar het noorden wordt geflankeerd door kleine badplaatsen met goede stranden o.a. Episkopi, Chrani, Kalamaki en Petalidi.

Petalidi is een drukke plaats die al in de oudheid door de Grieken is gesticht om een aanvoerhaven te creëren. In de loop der tijden ontwikkelde de stad vestingwerken, waarvan nog maar weinig over is.

In de 18^e eeuw, toen de strijd tegen de Turkse bezetter losbarstte, landde hier een Frans expeditieleger dat de opstandige Grieken

moest bijstaan. De bedoelingen waren goed, maar in de praktijk is er niets van terechtgekomen. De Turken hebben de Fransen weggejaagd.

Tegenwoordig leeft de stad van het toerisme. Het strand is breed, maar niet altijd goed onderhouden. Er is een camping in een appelboomgaard, die alle waardering verdient.

Vanaf Ag. Andreas kronkelt een fraaie weg dwars door het schiereiland naar Pylos. De heuvels zijn groen, de bergen in het noorden hoog en de rust is er uiterst plezierig. Voetpaden gaan vanaf Ambelokopi de Likodimo-bergen in en bieden de wandelaar mooie uitzichten.

De kustweg kruist bij Rizomilos de weg Pylos-Kalamata en laat u de keuze: terug naar Pylos of via het moderne Messini over een drukke weg naar Kalamata.

Pylos